

Vlechtbulletin

TIJDSCHRIFT VAN
VLECHTERS

December 2022

Nr. 73

Kerstster, Mieke Langenhuizen

Colofon

Doelstelling: De vereniging behartigt de belangen van vlechters die met diverse materialen werken. Uitgangspunt is het behouden en bevorderen van ambachtelijk en vernieuwend vlechten in de breedste zin van het woord.

Ingeschreven bij de Kamer van Koophandel Friesland onder nr. 01106099

Bestuur van de Vereniging Van Vlechters:

Voorzitter:	Vincent Struik,	06-51192767	<u>vpjstruik@gmail.com</u>
Secretariaat:	Hans Meuleman	06-45287171	<u>hijmeuleman1958@gmail.com</u>
Penningmeester:	José Schilder,	072-5038123	<u>demythe@mandenmakerij.nl</u>

Overige bestuursleden: Laura Minderhoud, Jeanny Bouwen en Ruud Aalbers.

Het lidmaatschap van de Vereniging van Vlechters staat open voor iedereen met belangstelling voor vlechten. De contributie wordt jaarlijks vóór 1 februari voldaan en bedraagt voor 2023 € 35,-. Nieuwe leden betalen naar rato van het resterende jaar. Bij voorkeur via een automatische overschrijving op bankrekening:

IBAN: NL 81 RABO 038 38 37 200 t.n.v. Vereniging van Vlechters
Leden buitenland: IBAN nummer: NL 81 RABO 038 38 37 200 BIC code:
RABONL2U

Opzegging en wijzigingen van het lidmaatschap doorgeven bij:
de ledenadministratie: Gerrie Mateussen, tel: 040-2450519
of email: j.mateussen1@chello.nl

Opzegging gaat in per 1-1 van het eerstvolgende jaar.

Als kleine vereniging met weinig middelen stellen wij donaties zeer op prijs.

Logo van de vereniging kan door leden opgevraagd worden bij het secretariaat.

Bulletinredactie: Ellen Meuleman, 06-11081156 alchemilla@live.nl

Vormgeving omslag: Mathijs Langenhuizen www.mathijslangenhuizen.nl

Advertenties worden overzichtelijk bij elkaar geplaatst. Kosten: 1/4 pagina € 15,-, 1/2 pagina €30,- en 1 pagina € 60,- Bij plaatsing in vier opeenvolgende nummers 10% korting.

Het Vlechtbulletin ISSN: 1574-5740 - achttiende jaargang: 2022

Uitgave Vereniging van Vlechters. Verschijnt 4 maal per jaar

Oplage 270 - losse nummers € 3,50 exclusief verzendkosten

Extra exemplaren voor cursusleiders € 3,00 exclusief verzendkosten

Het volgende nummer verschijnt in maart 2023. Kopij graag inleveren voor 15-02-2023
Website: www.vlechters.nl

Inhoudsopgave

Van de redactie	Ellen Meuleman	Pag. 4
Van het bestuur	Vincent Struik	Pag. 4
Ledendag in Zwartsluis, een verslag	Hans Meuleman	Pag. 5
Fruitmandenvondst in Blokker	Bert Balk	Pag. 8
De twee kleinste vlechtwerkstoeltjes	Koos Rauws	Pag.10
Alternatieve, duurzame kerstboom	Margriet Erich	Pag 12
Gevlochten ster van de ledendag	Mieke Langenhuizen	Pag.15
Himmeli, een Finse kersttraditie	Hans Meuleman	Pag.18
Winterlantaarn	Ellen Meuleman	Pag.20
Mijn hoed	Bert Veris	Pag.23
Slag om Grolle	Vincent Struik	Pag.25
Vissen naar contributie	José Schilder	Pag.27
Griend aan de groei	Vincent Struik	Pag.28
Activiteitenkalender	Redactie	Pag.30
Cursusleiders		Pag.31

Van de redactie

Ellen Meuleman

De redactie wilde deze editie graag een kerstintje geven en ideeën aanreiken om het thuis gezellig te maken. Met de verwarming enkele graden lager kunnen we ons huis zo toch een wat warmere sfeer geven tijdens de koude winterdagen.

Daarnaast duiken we de geschiedenis in en gaan naar het museum voor de twee allerkleinste gevlochten stoeltjes. Ook ontvingen we een mooi verhaal als reactie op de artikelen over de busstel eerder dit jaar.

Verder kunnen we weer meekijken in de tuin van Vincent Struik om vast te stellen dat het erg goed gaat met zijn nieuwe vriend. Over vriendteelt gesproken.... daar gaat u volgend jaar nog meer over lezen in dit blad. Een

excursie naar Grolle toonde twee enthousiaste vlechters en heel veel manden.

Over hoe het, héél soms, kan lopen als je met pensioen wordt gestuurd horen we van Bert Veris; een bijzonder verhaal.

Met de aankondiging van het 5e wereldfestival in Polen in 2023 blikken we alvast vooruit naar het nieuwe jaar. Ook op de redactie zijn alweer ideeën aan het borrelen om volgend jaar leuke en informatieve artikelen te maken. Blijf vooral uw eigen impressies uit de vlechtwereld opsturen, want daar is ons bulletin natuurlijk voor bedoeld.

De redactie wenst u een mooi 2023!.

Van het bestuur

Vincent Struik

Met de feestdagen in zicht kijkt het bestuur terug op een mooi verenigingsjaar. In het voorjaar hebben we de nieuwe website en het nieuwe logo van de vereniging gelanceerd. Beide werden tijdens de ALV aan de leden gepresenteerd tijdens voorjaars-ledendag in Zeewolde.

Ook mochten we drie enthousiaste nieuwe bestuursleden verwelkomen. We hebben met elkaar afgesproken om de jaarlijkse contributie met 10 euro te verhogen vanwege de stijgende kosten van bijna alles om ons heen. Dankzij deze verhoging kunnen we onze vereniging financieel gezond én toekomstbestendig houden. In de zomer werd duidelijk dat we dit jaar een recordaantal nieuwe leden hebben mogen verwelkomen en daar zijn we erg blij mee.

Begin oktober hebben we met elkaar een geslaagde najaarsledendag in het Overijsselse Zwartsluis kunnen organiseren. Naast een paar interessante excursies werden er een aantal mooie vlechtdemonstraties en workshops gegeven door onze leden. We zijn trots op wat we met elkaar hebben bereikt en we kijken met een positieve blik richting het nieuwe jaar.

Ook in 2023 zullen we ons inzetten om gezellige en interessante bijeenkomsten te organiseren en gaan we actief door met alles wat met vlechten te maken heeft. We hebben er zin in!

Namens het bestuur wens ik jullie mooie feestdagen en alle goeds voor het nieuwe jaar.

De najaars-ledendag was georganiseerd ins het pittoreske plaatsje Zwartsluis. Zwartsluis is van oudsher de toegangspoort tot de Zuiderzee voor vrachten uit het veengebied naar de rest van Nederland en andere havensteden. Het vormde een belangrijke verbindingspoort met de rest van Nederland.

Ook nu nog speelt Zwartsluis een belangrijke rol in de waterregulatie; de sluizen voorkomen dat bij zware winden de lager gelegen gebieden bij Meppel en de stad zelf niet overstromen door het opstuwende water van het IJsselmeer, het Meppeler diep en Zwarte water.

Het gebouw de Sluuspoort omvat naast de bibliotheek ook een overzicht van de lokale mattekloppersproductie en de natuurhistorische collectie van het Schoonewelle, waarvan het opgezette kalf met de twee koppen het meest fameuze onderdeel vormt. Dit kalf werd begin jaren zestig geboren en vormde een grote bezienswaardigheid in de wijde omtrek van Zwartsluis. Ook nu nog wekt dit unieke diertje een grote verwondering.

Verbinding met vlechten wordt gevormd door de biezen die hier vroeger gewonnen werden en waarvan in het naburig gelegen Genemuiden nog een enkel verkooppunt is voor dit veelzijdige materiaal,

Bekend zijn ook de turfmanden die gebruikt werden om de met kleine bootjes aangevoerde turf uit de Drentse veenderijen over te slaan op de grotere transportschepen voor afzet in de steden.

De Sluuspoot is een gezellig gebouw en na een hartelijk ontvangst met koffie en het lokale gebak, de Sluuskes, gaf voorzitter Vincent een korte uitleg over het programma: een boottochtje in de wateren van Zwartsluis, bezoek aan het Buisman-museum en borstelmuseum, bekijken van de collecties in de Sluuspoot en het bijwonen van workshops.

Jozef Wiegers leerde ons het maken van, heel toepasselijk, mini mattekloppers, waarvan de grote modellen ook in de Sluuspoot te zien waren.

ook mooie vogelvoeder houders gevlochten.

Mieke Langenhuizen gaf een workshop voor het maken van kerststerren met pitband. Dit wordt ook in dit nummer verder uitgewerkt met een werkbeschrijving om hem thuis ook eens te proberen.

Daarnaast gaf Hendrik Ruitenbeek een demonstratie van stoelenmatten met biezen. José Schilder kwam met uitleg over de marskramersmand gevuld met borstels en kloppers en er werden er

Voor het publiek van Sluuspoot was er de mogelijkheid de demonstraties te bekijken. Eén bezoeker viel op: een man met een antieke biggenmand. Hij wilde de mogelijkheden weten van restauratie of reparatie van deze bijzondere mand. Eén van de draagoren was versleten en de man wilde weten of er nog een oor aan te passen was. Helaas voor de man was de mand na een jarenlange verbanning op een oude zolder uitgedroogd en vol houtworm en daarmee geen serieuze kandidaat voor reparaties.

Een levendige discussie ontspon zich rond de biggenmand; was het een Duits type, gezien de randen, of was het een Hollands type gezien het versierde bodembegin? Dit leverde geen sluitende conclusies op.

De biggenmand bleek in de dertigerjaren van de vorige eeuw nog volop in gebruik te zijn geweest, waarbij de

biggetjes in de mand voorop op de fiets van Staphorst naar Zwolle werden getransporteerd; een zware fietstocht. Kort daarop zijn de biggenmanden vervangen door steviger biggenkisten en kreeg deze mand een plaatsje in de vergeethoek...

Verder was er volop gelegenheid om weer bij te praten met oude bekenden en kennis te maken met nieuwe leden en belangstellenden.

Al met al een geslaagde dag, en een mooie kennismaking met een zeer karakteristiek stukje Nederland. Het vlechten met materiaal wat in de omgeving voorhanden was, is hier sterk verweven met de cultuurhistorie van de turfstekerij en de productie van gebruiksartikelen van biezen.

Fruitmandenvondst in Blokker

Bert Balk

Als aanvulling op het mooie artikel van Corry Hansen uit de vorige editie wil ik nog het een en ander vertellen over bussels.

Toen we in mei een tuinderswoning in Blokker moesten opruimen vonden we nog veel fruitmanden op zolder. De meeste manden zijn naar het buitenmuseum in Enkhuizen gegaan.

De Bangert in Blokker was een belangrijk fruitteelt gebied. In deze woning hebben 5 generaties Balk

Ik heb alle bussels in maatvolgorde

van links naar rechts op de lorrie gezet. De hele bussel heeft het eigendomsmerk van de veiling (Wognum?). De halve bussel komt van de verkoopplaats "Algemeen belang" in de Bangert (1910).

De kwartbussel-hoog is van de veiling in Zwaag (Bangert en Omstreken) en de kwartbussel-laag (het kersenmandje) eveneens. Deze

gewoond en gewerkt in de fruitteelt. Het huis is in 1845 gebouwd in de bestaande boomgaard.

veilingen kochten de manden in de Betuwe en de tuinders betaalden statiegeld.

De groene merktekens zijn oudere manden. Deze zijn 30 cent statiegeld; de nieuwere manden (1950) deden 35 cent..

Op de foto rechts staan een hoge transportmand met boven een net, zodat de stooferen horizontaal vervoerd konden worden. Ze gingen eerst in de trekschuit naar Amsterdam en later met de stoomtrein.

De middelste mand is een rotan plukmand met een nieuwe bodem die er volgens de laatste tuinder in 1962 is ingezet door mandenmaker Meilof in Hoorn.

Het kleine met K C (naam van de tuinder) is voor hazelnoten. Soms is er een deksel op gevlochten. De hazelnoten stonden boven de sloten en werden met de schuit en een ladder in de sloot geplukt.

Begin vorige eeuw begon men met het spuiten van de appel en perenbomen met boomcarboleum ; de hazelnoten konden daar niet tegen (verbrande vruchtknoppen) en verdwenen.

Advertentie

Te koop :

Petten van zeegras
€ 12 ,= per stuk
Doos van 6 stuks € 10,=
Exclusief verzendkosten

Hans Groenen
Info@vlechtwerk.com
0637295289

De twee kleinste vlechtwerkstoeltjes

Koos Rauws

Het is nog altijd een mysterie waar de fijnscheen vlechttechniek precies vandaan komt. De oudste geschreven betrouwbare bron wijst naar Franse vluchtelingen uit 1790.

De twee kleinste vlechtwerkstoeltjes in het Rijksmuseum te Amsterdam zijn waarschijnlijk in de 19de eeuw door een vlechter op dezelfde leest gemaakt. Ze zijn verbijsterend fijn gevlochten met wilgenschelen van 1 mm breed! Opvallend zijn de ruitmotief versieringen die we ook op mini mandjes kunnen terugvinden

Afb. 2: Rijksmuseum Pronkpoppenhuis Petronella Oortman, kinderkamer. Kleinste fijnscheen vlechtwerkstoeltje

Afb. 1: Rijksmuseum zaal 2.20, anno ca. 1686 - ca. 1710

In zaal 2.20 is permanent het pronkpoppenhuis van Petronella Oortman te bewonderen (afb. 1) In de kinderkamer, rechts boven, is een klein vlechtwerkstoeltje dat in de inventaris beschreven is als een "kinder-mandstoel" omdat het zo klein is ten opzichte van de andere meubeltjes, maar dat is een valkuil (afb. 2.)

Het model is een forse wilgenteen kraamstoel zoals we die ook terug vinden bij de Antwerpse schilders Jacob Jordaens, 1593-1678, en Jan Jozef Horremans, 1714-1792, (afb. 3). Deze waren altijd afgebeeld met volwassen mannen en vrouwen. Wilgenteen kinderstoelen waren eenvoudig en niet gedecoreerd met een ruitenpatroon.

Afb. 3: Een grote hoekige tenen kraamstoel van Jan Josef Horemans 1790; detail "Voorlezing Brief".

In het mini “Grachtenhuis” anno 1780 (afb. 4) zien we het pendant stoeltje (afb. 5 en 6) in de kinderkamer. Beiden zijn momenteel opgeslagen in het nieuwe depot te Amersfoort.

Afb. 4: Het “Grachtenhuis” anno 1760.

Beide stoeltjes zijn met de verkrijging van de twee poppenhuizen in het Rijksmuseum beland. Dat valt af te leiden uit de hedendaagse beschrijving in de digitale catalogus. Het poppenhuis van Petronella Oortman en het stoeltje zijn verkregen via “overdracht van beheer 1875”.

Afb. 5 en 6: Kinderkamer in het Grachtenhuis en detail ervan.

Het “Grachtenhuis” met het stoeltje kwamen via “aankoop op 30 januari 1883 in het Rijksmuseum.

Een poppenhuis is geen statisch mini museum; in de loop van de tijd komen er verschillende inventarissen en dat heeft twee redenen:

- Items raakten zoek of werden vervangen vanwege verval, verfraaiing of vanwege een betere onderlinge schaalverhouding.

- De naamgeving van items kan in de loop van de tijd veranderen waardoor het herinrichten der kamers op grond van oude originele inventarissen verwarrend is.

De oude naam van de stoeltjes was “kraamstoel” of “ziekenstoel”, maar in ca 1890 gebruikte men in boedelbeschrijvingen ook de naam “rieten fauteuil”. Dit verklaart waarschijnlijk de naamsverwarring.

Alternatieve, duurzame, verrijdbare Kerstboom

Margriet Erich

Zoek je een alternatief voor de niet zo duurzame verse kerstboom, die je ieder jaar weer weg gooit? En voel je ook niet zoveel voor een plastic exemplaar? Dan maak je er toch zelf een van duurzame materialen. Bij voorzichtig gebruik en opbergen gaat deze boom jaren mee.

Materialenlijst

2 ronde platen multiplex 18 mm dik en 50 cm Ø
4 slotbouten van 13 of 13,5 cm
4 houten klossen van $\pm 4 \times 4$ cm en 8 cm hoog.
4 kleine wieltjes van $\pm 4,5$ cm hoogte en bijpassende schroeven.
16 staken van ± 230 cm

Genoeg wissen voor de kimmen en het vlechten (ik heb ze niet geteld!)
Enkele wissen voor een of meerdere hulpcirkels.
Enkele dunne wissen om de staken bovenaan aan elkaar te verbinden.

Werkbeschrijving

Leg de beide ronde platen op elkaar en boor door beide platen de 4 gaten voor de slotbouten. De dikte van de boor is afhankelijk van de dikte van je slotbouten.

Teken op de bovenste ronde plaat eerst de 16 gaten voor de staken af, de

gaten komen ongeveer 3 tot 3,5 cm van de rand. Boor dan de gaten, de dikte van de boor is afhankelijk van de dikte van je staken. Wil je ronde platen een kleurtje of een laklaag geven dan kun je dat op dit moment doen. Schroef onder de onderste ronde plaat op gelijke afstand van elkaar en zo dicht mogelijk aan de rand (voor de stabiliteit) de 4 wieltjes.

Steek de staken van bovenaf door de bovenste ronde plaat. Leg de bovenste ronde plaat op een verhoging zodat de staken er bijna 8 cm onderuit steken en bindt dan de staken (tijdelijk) aan de top bij elkaar.

Begin met een kim tegen de onderkant van de bovenplaat en vlecht daarna (1 voor, 1 achter) verder tot 8 cm zodat de uitstekende staken weggevlochten zijn. Deze 8 cm is gelijk aan de hoogte van de klossen.

De 2 ronde platen aan elkaar bevestigen.

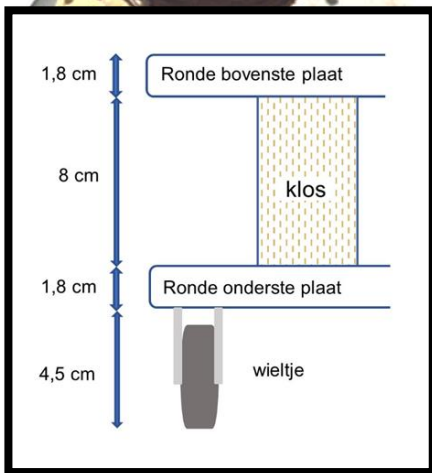
Om de 2 ronde platen op de juiste afstand van elkaar te houden zet je er 4 houten klossen van 8 cm hoog tussen.

van de klossen en de lengte van de slotbouten aan.

Start nu aan de bovenzijde van de plaat met een kim en vlecht daarna 1 voor, 1 achter een stukje door. Hou tijdens het vlechten de staken netjes op gelijke afstand van elkaar.

Ga bij voldoende hoogte (met een paar wissel tegelijk) al parend rondom de staken schuin omhoog vlechten. (zie foto op de volgende pagina) Afhankelijk van wat je er tussen wilt ophangen, ga je steiler of juist minder steil omhoog. Tussentijds de wissel die te dun worden steeds verlengen

Boor middenin elke klos, van boven naar onder, een gat waar de slotbout door kan. Zet dan de 2 ronde platen met de klossen en slotbouten aan elkaar vast.

Wil je de afstand tussen de 2 ronde platen kleiner maken pas dan de hoogte van het vlechtwerk, de hoogte

Om de staken op de juiste plaats te houden kun je tijdelijk op een of meerdere hoogtes een hulpcirkel vastmaken.

Ga verder met rondom vlechten en bindt bovenaan de staken (eventueel met een Japans oog) aan elkaar vast.

Laat de boom zeker een dag drogen, zodat alles goed op z'n plaats blijft zitten En nu.... veel vlechteplezier en daarnaversieren maar

Voor wie nog een stapje verder wil gaan met het versieren van de kerstboom, vonden we nog een leuke suggestie op Pinterest

Een beschrijving stond er niet bij, maar met even doorpuzzelen moet het wel lukken..

Gevlochten ster van de ledendag

Mieke Langenhuizen

Op de Ledendag in Zwartsluis in oktober heb ik de workshop Gevlochten Ster gegeven. Het enthousiasme was groot om er aan deel te nemen. Door de beperkte tijd had niet ieder een de kans een ster te maken. Ik beloofde om een beschrijving van de ster te maken dus hier is hij dan.
De grootte van mijn ster is ongeveer 31 cm. doorsnee.

Benodigdheden:

- priem
- schaar
- Pitband halfrond, 5 mm ± 50 gr.
maar je kunt er eigenlijk elk ander plat materiaal voor gebruiken zoals papier enz.

Beschrijving:

Knip 30 stukken van 35 cm., 12 wit, 12 oranje, week ze ongeveer 5 minuten in water en dep ze droog. Plaats de strips met de goede kant naar boven, met de

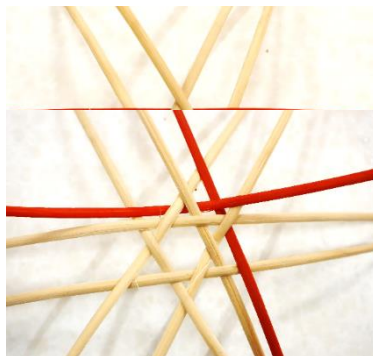

ronde kant dus.
Neem 2 strips, leg ze gekruist over

elkaar met de meest linkse onderop. Neem 1 strip en leg die boven door de strips en een volgende onder door.

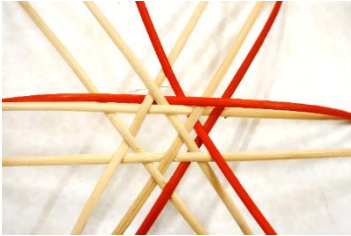

Maak een 2^e kruis en leg dat rechts langs het 1^e kruis en weef het goed in. De ster bestaat uit 5x rond vlechten. De 2^e ronde: leg de nieuwe strip onder de punt. De uiteinden gaan over de rest aan beide kanten.
Draai de ster met de klok mee zodat de volgende punt boven komt. Leg weer een strip onder de punt, schuif de vorige strip een beetje naar buiten zodat de nieuwe er tussen door kan. Leg de uiteinden weer over de

rest aan beide kanten.

Draai de ster met de klok mee. Leg weer een strip onder de punt, schuif de vorige weer een beetje naar buiten zodat de nieuwe er weer tussen kan. De uiteinden kruisen weer over de rest. Draai met de klok mee en doe de laatste 4 punten.

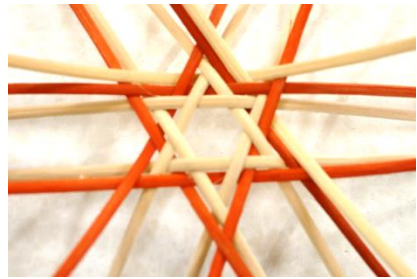
Er zijn nu 2

rondes op de ster. Belangrijk is nu dat **alleen aan de rechterkant** het uiteinde onder de laatste strip door gaat. Controleer dus bij alle punten of het uiteinde van de strip onder de buitenste strip doorgaat. Draai de ster steeds weer met de klok mee en zorg ervoor dat alle 6 de punten zo vast zitten

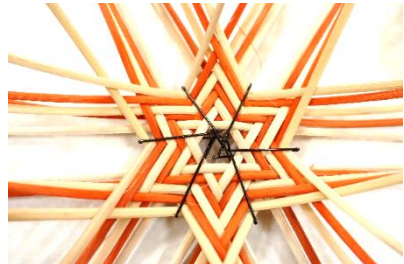
3^e ronde: Leg 1 strip onder de hele punt. De uiteinden gaan over de rest aan beide kanten.

Draai de ster met de klok mee. Leg nog 5 x 1 nieuwe strip onder de punt. Je hoeft nu geen opening te maken om de strip er tussen door te leggen. Er zijn nu 3 rondes op de ster. Check of alle punten weer onder de laatste strip liggen zoals op de vorige foto bij de blauwe pijl. Draai de ster steeds met de klok mee.

Ga zo door tot er 5 rondes zijn op de ster. De punt wordt steeds breder, ga dus steeds onder de hele punt door. Controleer na elke ronde of het rechtse uiteinde onder de laatste strip door ligt. Duw nu alle strips zo vast mogelijk naar het midden van de ster, voorkom openingen.

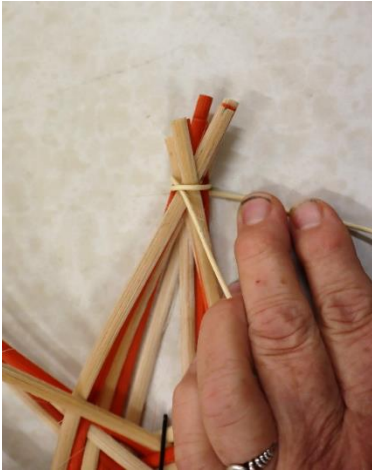
Duw de punten zo dicht mogelijk tegen elkaar en houd ze bij elkaar met klemmetjes, bijvoorbeeld haarschuifspeldjes.

Knip nu 6 x 1,5 mm pitriet op 50 cm. en week ze ongeveer 5 minuten in warm water. Verzamel de strips een voor een over elkaar.

Het is ongeveer 11 tot 13 cm. van het midden van de ster tot het punt waar ze samen komen.

Plaats het uiteinde van de pitriet in de richting van het midden, draai nu de pitriet om de top van de punt naar het midden. Wikkel het pitriet er zo'n 5x omheen.

Steek de priem van de onderkant van de wikkeling naar boven om ruimte te

maken en duw de pitriet onder de binding door naar boven. Trek goed aan.

Doe dit bij alle 6. Laat het even goed drogen en trek het dan nog eens aan.

Knip nu de uiteinden van de ster en de pitriet af en klaar. Succes er mee!

Deze ster komt uit het boek "Flet i Forvanding" van Else Marie Pedersen, Denemarken

Op de ledendag werd dezelfde ster gemaakt tijdens een workshop bij Mieke.

Toen werd de ster alleen in wit pitriet uitgevoerd. Om het duidelijker te kunnen laten zien heeft Mieke voor deze beschrijving een kleurtje toegevoegd.

Himmeli, een Finse kersttraditie

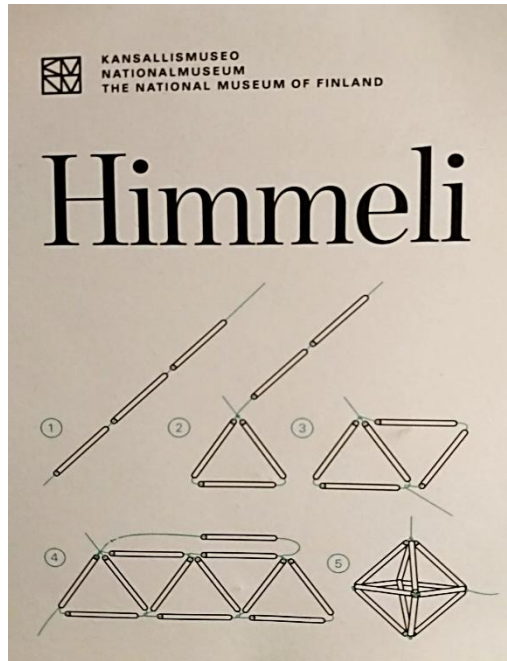
Hans Meuleman

Tijdens een winterse vakantie in Helsinki maakten Ellen en ik voor het eerst kennis met het verschijnsel Himmeli. Het Nationaal Fins museum had in samenwerking met het publiek een recordpoging ingezet om de grootste Himmeli ter wereld te maken.

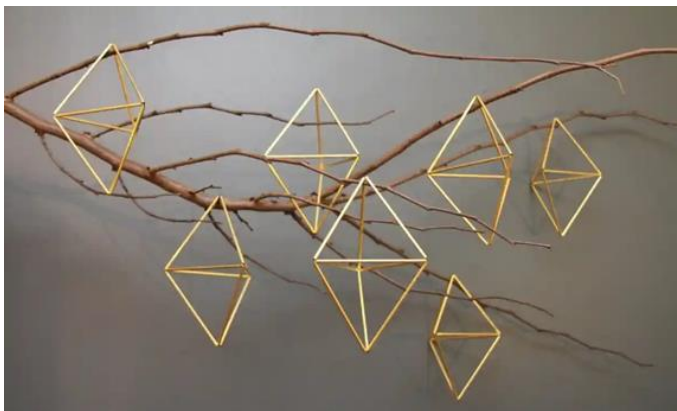
Iedere bezoeker werd uitgenodigd om zijn of haar bijdrage te leveren aan dit project.

Een Himmeli is een soort mobiel van stro-rietjes. Deze past in de Finse kersttraditie, waarbij de Himmeli ook nog eens geluk, voorspoed, een goede groeiseizoen en een goede oogst zou garanderen.

Met zoveel goede vooruitzichten, is het wellicht de moeite waard om zelf eens te knutselen aan een Himmeli. De werktekening laat een basis vorm zien: een achthvlakje.

Basis figuurtje

Variant met 6 vlakjes

Het wordt gemaakt van rietjes of stro van dezelfde lengtes (5- 10 cm), hierdoorheen trek je met een stopnaald een volgens de figuurtjes een draadje om de vlakken bijeen te houden. Aan de hoekpunten van zo'n basisvorm kun je weer nieuwe basisvormen hangen, zodat je uiteindelijk een complexere

figuur krijgt.

LET'S CREATE THE WORLD'S
LARGEST HIMMELI TOGETHER IN
THE NATIONAL MUSEUM OF FINLAND!

A straw mobile, or himmeli, which is hung from the ceiling, is one of the most unique decorations in the Finnish Christmas tradition. In the past they were believed to bring food luck and fertility, and to guarantee a plentiful crop for the following year. Now we are vying for the same with the himmeli which we are creating together.

KANSALLISMUSEO.FI

Uitnodiging voor de bezoekers om mee te doen

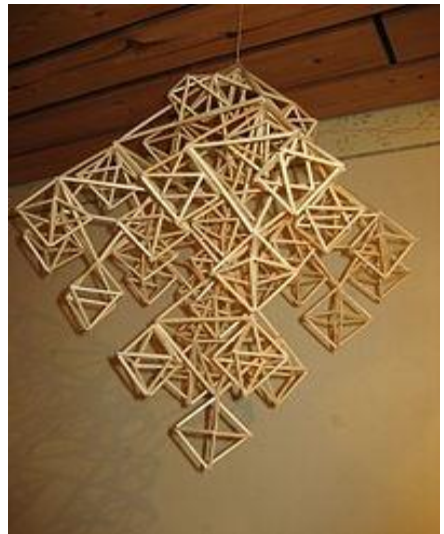
Natuurlijk kun je er ook andere materialen voor gebruiken, als je geen stro rietjes bij de hand hebt, zoals rietjes van papier of bamboe. Opgerolde strookjes krantenpapier werkt ook. De himmeli worden soms nog versierd met kralen of veertjes

in
het

midden van de figuren. Door de werveling van de luchtstromen in de kamer zal de himmeli steeds in beweging zijn.

Complexere Himmeli

Winterlantaarn

Deze lantaarn is niet alleen leuk met kerstmis, maar staat de hele winter leuk naast je voordeur of in huis. Het ontwerp komt uit het Deense boek "Pileflet" van Sine Jakobsen (2007). Ik heb het wat aangepast aan de materialen die ik zelf beschikbaar had.

Benodigheden:

- Een achtkantige houten bodem. De mijne was 30 cm doorsnede.
 - 32 staken, 140 tot 160 cm
 - 24 wissel voor de onderkim, 120-140 cm
 - Minimaal $2 \times 28 = 56$ wissel voor de zig-zag inslag.
- Je kan de zig-zag ook met 3 tenen tegelijk maken. Dan heb je $3 \times 28 = 84$

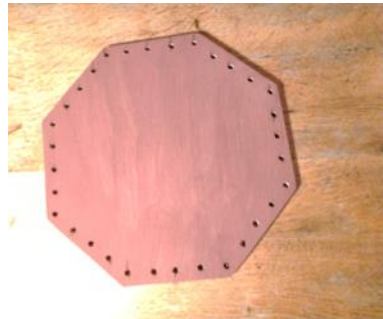
Ellen Meuleman

wissen nodig. Deze wissel mogen 100cm zijn of nog iets korter
-12 wissel voor de bovenkim, 120-140 cm.

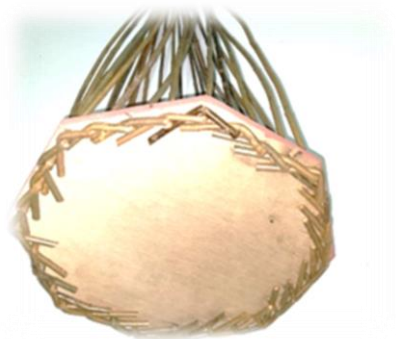
-Nog enkele teentjes voor een fits te maken, 2 lussen, een wikkel op het eind en eventueel een ophanging.

Werkwijze:

Zaag een achtkantige bodem van multiplex of ander hout (uitmeten met een passer) en boor er 32 gaten in op gelijke afstanden van 8 mm (afhankelijk van de dikte van je staken). Indien gewenst kan de bodem nu geschilderd worden.

Steek de staken door de gaten en zet de uiteinden onder elkaar vast. Zet dan alles rechtop en gebruik een gewicht op de bodem. Bind de staken bovenin bij elkaar.

Nu kan de onderkim gelegd worden. Na de eerste kimronde kunnen de staken alweer los, want ze worden recht omhoog gevlochten.

Bepaal nu waar straks de opening moet komen om het kaarsje erin te

zetten. Deze opening is 4 staken breed en daar komt geen inslag. Om de opening mooi af te werken heb ik het eerste paar rechts van de opening naast de staak ingestoken.

Knip de staken die de opening gaan vormen nog niet af, want in de bovenkim doen ze weer mee.

Voor de zig-zag inslag worden de wissels per twee als Franse eer opgezet. In plaats van steeds vooruit te vlechten, ga je steeds heen en weer van rechtsom vlechten naar linksom vlechten.

Als de inslag wissels uitgevlochten zijn, kan de bovenkim gelegd worden (bij mij was dat op 18 cm hoogte).

De staken mogen nu weer bij elkaar gebonden worden. Om dit mooi gelijkmatig te maken, worden er één of twee fitsronden ingelegd op ongeveer twee derde van de hoogte.

Nu met een teentje de staken netjes afbinden en de staken erboven

afknippen.

Omdat de eindjes van de kim steeds naar boven sprongen heb ik daarover een kleine las (op 2 plaatsen) gelegd. Als alles goed zit, kan de opening eruit geknipt worden.

Tussen de staken kan nog een ophanglus worden gemaakt of een losse ring, zoals ik het zelf heb gedaan.

Met een windlicht of een elektrische kaars erin is de lantaarn klaar voor gebruik!

Mijn hoed

Bert Veris

Ruim 30 jaar ben ik professioneel en gepassioneerd bezig geweest met natuurconservatie. Mijn hele leventje draaide rond het beschermen en onderhouden van natuurreservaat “De Zegge” te Geel. Als dan de tijd is aangebroken om de fakkel door te geven aan de jeugd, wordt er (met een beetje geluk) een afscheidsfeestje georganiseerd als blijk van waardering. Er volgen nog wat mooie woorden, het vrouwtje krijgt een bosje bloemen... geniet van je pensioen... en het ga je verder nog goed!

Zo gaat het er meestal aan toe, ik had het geluk dat er nog iets extra kwam. Na de receptie was er nog een vervolg in een “top restaurant” met directie en collega’s. Het was daar dat ik een speciaal geschenk mocht ontvangen; “Mijn Hoed”. Mijn opvolger Toon Deswert wist dat ik ook al jarenlang met mandenvlechten bezig ben. Hij heeft Jefke Geysels (zoon van Jeanny Bouwen van vlechtatelier “De Ratelaar”) de opdracht gegeven om een hoed in fijnschenenvlechtwerk te maken als ultiem geschenk.

Om dit voor mekaar te krijgen hebben ze toch alles uit de kast moeten halen. Om te beginnen had Jefke nog nooit een hoed gemaakt. Toon was wel zo bij de hand geweest om stiekem een pet van mij mee te smokkelen, zo hadden ze alvast de juiste maat. Er is ook veel overleg geweest omdat Toon wel erg veeleisend was. Het model moest er zo eentje worden met deuken bovenaan en dit en dat... De mallen die Bernard Bennevall, een Frans vlechter, in bruikleen gaf, vielen niet in de smaak en werden afgedaan met de uitspraak; “ze zijn te Frans!”.

Voor Jefke zat er dus niets anders op om zelf een mal te maken. Komt daar nog bij dat mandenmaken en hoeden maken eigenlijk twee verschillende ambachten zijn, dus goede raad en tips gaan vissen bij een echte hoedenmaakster. Na de inforonde kon de start gemaakt worden voor het werk; omtrek en staken berekenen

Voor mijn hoed werden een 60 tal geschilde twijgen van 1.80 meter tot schenen verwerkt. Er werd gestart met 15 schenen (stekken) over 4 schenen en stilaan vermeerderd tot 124 schenen/staken. Wanneer de bodem klaar was kwam het spannende gedeelte van het ombuigen en de opbouw aanvatten.

Door een techniek van per ronde voor 2 achter 1 en steeds te verspringen te hanteren krijgt men een mooi gelijkmatig patroon. Een stevige boordkim van 8 rondon geeft de hoed een stoere uitstraling alvorens de rand naar buiten toe wordt geploid.

Om breuken bij het omplooien te vermijden werden de schenen gestoomd, weet dat dit de moeilijkste fase is bij het hele proces en ook de enige keer dat er stevige krachttermen aan te pas kwamen. Verder werd nog een plaat onder de mal geschroefd als ondersteuning om goed vlak te vlechten.

De rand van de hoed werd verstevigd met twee brede schenen die mooi de contouren volgen. Ook de binnenkant is voorzien van een zachte lederen band die daar met veel precisie en geduld werd ingenaaid. En dan de vraag; zou hij tijdig klaar zijn?

Op een bepaald moment ging ik op bezoek naar het vlechtatelier van De Ratelaar omdat daar een vlechtcursus bezig was. Jefke was op dat moment aan mijn hoed aan het werken. Voor ik het atelier binnen ging was er daar even paniek toen ze mij zagen aankomen, maar alles werd tijdig

verstoep en "het geheim" niet prijsgegeven.

Volgens mij heeft gans de familie deze opdracht ten volle ondersteund en mee beleefd. Eenmaal de hoed klaar was moest hij ook nog eens als geschenk verpakt worden, en zoals dat gaat in een creatieve familie zorg je daar ook zelf voor. Marieke Geysels heeft een prachtige, kleurrijke hoedendoos gemaakt waar de hoed na het dragen mag rusten.

Als ik nu, een jaar later, mijn hoed met trots draag besef ik pas wat een vakmanschap hier is bij komen kijken. Iemand die al met fijnschenenvlechtwerk in contact is gekomen kan pas begrijpen hoeveel werkuren (40uur) , geduld en kunde hierbij komt kijken.

Aan mijn hoed kleeft een bijzonder verhaal, toen ik hem in ontvangst nam was ik sprakeloos en emotioneel. Nu, en telkens als hij uit zijn doos verschijnt, wekt dat een warm gevoel op. Voor de initiatiefnemers, de schenkers maar vooral voor de makers - meesters in hun vak.

Slag om Grolle

Vincent Struik

Onlangs was ik in de Gelderse vestingstad Groenlo. De Spaanse vlag wapperde op de kerktoeren en kinderen speelden spelletjes op straat. Handelaren pingelden over de prijs van hun waren en varkens draaiden aan het spit. Er werd geproost met grote pullen bier en overal zag ik mooie manden.

Alles leek rustig... totdat het bericht kwam dat het Staatse leger onder leiding van Prins Frederik Hendrik naderde. Plotseling galoppeerden er

paarden over het veld en begonnen kanonnen te bulderen, musketten werden afgevuurd en soldaten trokken ten strijde.

Voor een paar uren was ik terug in het jaar 1627, toen Grolle (het huidige Groenlo) definitief op de Spanjaarden werd heroverd. Het was een keerpunt in de Tachtigjarige Oorlog. Aan de nagespeelde veldslag deden ruim 1100 binnenlandse en buitenlandse re-enactors mee en er werd een fanatieke strijd geleverd.

De binnenstad was erg mooi aangekleed met handelaren, ambachten en muzikanten, en alle bezoekers dompelden zich in het straatleven van bijna 400 jaar geleden.

Hier trof ik onze leden Carla Slotboom en Dion Wielens bij een fleurige marktkraam vol prachtige manden en andere zelfgemaakte werkstukken van wilgen. Dion was bezig met het vlechten van een mand en dat trok de aandacht van veel bezoekers.

Ambacht in uitvoering! Tijdens zo'n historisch evenement mogen manden en mandenmakers zeker niet ontbreken en ik vind dat Carla en Dion daar een prachtige invulling aan hebben gegeven. Chapeau voor deze vlechters!

In het dagelijks leven in 1672 waren manden een ontzettend belangrijk gebruiksvoorwerp en stond het ambacht van mandenmaker veel hoger in aanzien dan in de tegenwoordige plastictijd. Denk aan het vervoeren van dieren, groeten en fruit, maar ook aan de marskramer die met een grote mand op zijn rug van alles vervoerde wat er in een middeleeuws huishouden noodzakelijk was.

Daarom waren er in Grolle manden in overvloed en in alle soorten en maten. Een lust voor het vlechtersoog. Alleen al daarom is het de moeite waard om in de toekomst een keer een bezoekje te brengen aan de Slag om Grolle.

De Slag om Grolle wordt elke twee jaar herdacht en nagespeeld. De volgende editie is in oktober 2024..

Vissen naar contributie

José Schilder

Vissen vlechten.

Simpel, leuk en succes verzekerd. Van 1 twijg, lengte 140 tot 160 cm, vorm je het geraamte van een vis, deze knoop je vast tussen het lijf en de staart.

Hiermee is er al een vis, kinderen vinden het leuk om deze in te vlechten, de kleine kinderhandjes kunnen dit heel goed met dunnen twijg van een lengte van 80 cm tot 1 meter. En als de vis af is : vissen maar.

Nu we het toch over vissen hebben

.....

Contributie 2023

Contributie Vereniging Van Vlechters voor het jaar 2023

Voor het eerst sinds de oprichting van de Vereniging Van Vlechters gaat de contributie omhoog naar **35,00 euro** wij verzoeken u om dit te voldoen voor **1 februari 2023**.

Op rekeningnummer

NL 81 RABO 038 38 37 200 onder vermelding van uw naam en lidmaatschap nummer.

Het lidmaatschap nummer staat op het adres etiket. Kunt u uw nummer niet vinden dan kunt u dat opvragen bij de leden administratie.

Mocht u een kwitantie willen dan kunt u een mailtje sturen naar de penningmeester of het bij uw betaling kenbaar maken door achter **uw lidmaatschap nummer + K** te zetten. U ontvangt geen aparte rekening voor het betalen van het lidmaatschap, half januari komt er alleen een herinnering per mail.

Meestal vangen we ze allemaal!!

Penningmeester José Schilder
tel. 072 503 8123

demythe@mandenmakerij.nl

De foto's zijn van Jan van Schaik

Erratum

In het vorige nummer is bij het artikel over de gevlochten rolstoel abusievelijk gemeld dat Jos Smits de restauratie heeft gedaan, maar dit moet Toon Koopmans zijn. De oproep voor meer info heeft helaas geen reacties op geleverd.

In februari van dit jaar plantte ik iets meer dan 1000 stekken van 17 verschillende wilgensoorten op een stukje grond van mijn volkstuinvereniging. Ik had de stekken gekregen en gekocht van leden van onze vereniging en kreeg daarnaast veel informatie over de beste plantafstanden en de lengte van de stekken.

In het bulletin van juni berichtte ik jullie al over de voorspoedige groei van het griend en de eerste melding van ongedierte. Onder het worteldoek was de Betuwse kleigrond nog steeds vochtig van de overvloedige neerslag in de winterperiode en meer dan 99% van de stekken was aangeslagen.

Toen begon de zomer en hield het op met regenen. Het griend leek zich

maar weinig aan te trekken van de droogte van juli en augustus. Sterker nog, sommige soorten groeiden zelfs explosief en bereikten hoogtes van 3 meter of meer.

Ik had me voorgenomen om de natuur haar gang te laten gaan en geen water te geven of bestrijdingsmiddelen te gebruiken tegen ongedierte.

Waarschijnlijk heeft het worteldoek ook meegeholpen met het tegengaan van de verdamping van water en blijft rivierklei langer vochtig dan andere grondsoorten.

De meeste soorten hebben per stek zo'n drie tot vier uitlopers gekregen en de verschillende groeiwijzen zijn erg interessant om te zien. Zo blijven het Schijndels Rood en het Frans Geel vrij laag, ongeveer een meter, terwijl de meeste uitlopers van het Hengelaars

Grouw zeker drie meter hoog zijn gegroeid. De Lancashire Dicks groeien flink maar blijven graag laag bij de grond. Kijken we naar het Blauw Lintje, die schiet als een vuurpijl de lucht in en de twijgen zijn rank en slank van onder tot boven. De Duitse Dot daarentegen heeft een sterk verloop van dik naar dun, waardoor ze vroeger veel gebruikt werden om als band te dienen om de duigen vast te houden van de haringtonnetjes.

En dat allemaal in één groeiseizoen en in zomer die tot de 5% droogste van de laatste 100 jaar behoort, daar heb ik me echt over verbaasd.

Nu de herfst langzaam overgaat richting de winter en ook de eerste nachtvorsten zijn geweest, beginnen

de bladeren van de wilgen langzaam af te vallen. Ik kijk ernaar uit om de twijgen te zien zonder bladeren en hun kleuren in de winterzon te bewonderen. Omdat ik hoorde dat wilgen in de winter ook nog een beetje groeien, wil ik pas gaan oogsten in het tweede deel van de winter, zo rond februari.

Van een collega van mijn waterschap kreeg ik afgelopen zomer een echte oude rijshaak uit de Biesbosch. 'Handig voor je griend!' zei hij lachend. Toch wil ik gaan oogsten met de snoeischaar, omdat ik de rijshaak een beetje te lomp vind voor het eerstejaars wilgenhout. Die komt vast over een paar jaar wel van pas, als er mooie stoven zijn ontstaan

Activiteiten

HET 5de WERELDFESTIVAL VAN MANDENVLECHTERS UND VLECHTERS IN POSNAN (Polen), 22-27 augustus 2023

De informatie is ons ter beschikking gesteld door het Zentrum Europäische Flechtkultur uit Lichtenfels. Aan het Wereldvlechtfestival in Polen is een wedstrijd gekoppeld voor vlechters.

Er zijn inzendingen uit Duitsland, Frankrijk, Zuid-Amerika (Chili) en natuurlijk Polen zelf te verwachten.

Polen heeft een lange traditie van vlechtwerk en vlechters en richt zich ook de nieuwere design en designers en staat open voor decoratieve impulsen en trendy ontwikkelingen. Ook de oude traditionele en culturele aspecten van vlechtwerk staan hoog in aanzien. Tijdens het festival kun je kennismaken met de meest vaardige mensen in de vlechtcultuur van de deelnemende landen.

Wie bekend is met Lichtenfels zal ook genieten tijdens dit vlechtfestival in Polen.

Voor meer informatie, raadpleeg de website van het festival: www.festival-wiklina.pl.

Weet je zelf evenementen in binnen- of buitenland, geef het door aan de redactie

Vlechtatelier Lieve Lieckens

Info over de cursus- en workshop data 2023

- vrijdag 20 januari / zaterdag 21 januari
- vrijdag 27 januari / zaterdag 28 januari
- vrijdag 17 februari / zaterdag 18 februari
- vrijdag 24 februari / zaterdag 25 februari
- vrijdag 17 maart / zaterdag 18 maart
- vrijdag 24 maart / zaterdag 25 maart
- vrijdag 14 april / zaterdag 15 april
- vrijdag 21 april / zaterdag 22 april
- vrijdag 26 mei / zaterdag 27 mei
- vrijdag 16 juni / zaterdag 17 juni
- vrijdag 23 juni / zaterdag 24 juni

meer info : www.mandenvlechten.be

Cursusleiders

Opgeven nieuwe cursusleiders: alchemilla@live.nl.

Verdere gegevens over cursussen en workshops: opvragen bij de cursusleiders zelf.

Piet Antonis, Bergeijk	06-22308588	
Lydia Bamps, Geetbets (Be)	+32 (0)477-330250	www.mandenmakerijcattelant.be
Jeanny Bouwen, Geel (Be)	+32-(0)14-220946	www.deratelaar.be
Johnny Ceyssens, Lummen (Be)	+32 (0)495-873003	www.wilgen.be
Jac de Cock, Stevensbeek	0485-382570	jac_de_cock@hotmail.com
Harry Enzerink, Hengelo 	06-21966155	h.enzerink@hotmail.com
Jannie Hakman	06-11076447	www.vlechterijvinkenslag.nl
Rob van Hernen, Hattem 	06-30201117	korfinkershop.eu
Ton Kooijmans, Schijndel	073-5476496	tonkooijmans@gmail.com
Lucienne Kramer, Enkhuizen	0228-318622	hansenluciennekramer@ziggo.nl
Mieke Langenhuizen, Veldhoven	06-21828312	www.wilgennest.nl
Peter Lavrijssen, Reusel	0497-643712	peterlavrijssen@hetnet.nl
Gerda Legrand, Kluisbergen (Be)	+32 (0)472-364763	www.vlechtatelier.be
Lieve Lieckens, Keerbergen (Be)	+32 (0)486-455507	www.mandenvlechten.be
Barbara Mahler, Dwingeloo	06- 16650989	www.detakkenvrouw.nl
Hendrik Ruitenbeek, Herveld Zuid	06-36449925	hendrik.ruitenbeek@tele2.nl
Stichting 'T Riem, Horssen	0487-541501	www.hetriem.nl
Piet Coppens, Jozef Wiegers		
José Schilder en Jan de Vos, Zuidscherner	072-5038123	www.mandenmakerij.nl
Piet-Hein Spieringhs, Driebergen-Rijsenburg	0343-756348	www.vlechterij.nl
Truus Stol, Ingen	0344-602856	fruihofje@xs4all.nl
Rien Stuijts, Zundert 	06-49628425	www.destoelenmatter.nl
Rob Triest, Schokland stro 	06-20383448	irtriest@hotmail.com
Anja van de Veer, Dalen	06-1045 1371	www.mudz.nl
Mudz Vlechtwerk		
Ineke Visser, Ammerstol	0182-352913	www.wilgenteenvlechten.nl
Henk Ziel, Raalte	06-22563020	henkziel100@gmail.com
Museum Eynderhoof, Nederweert-Eind	06-16779805	astridkinebanian@gmail.com
Nat.Vlechtmuseum, Noordwolde	0561-431885	www.vlechtmuseum.nl

www.vlechters.nl

De hoed van Bert Veris